NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Spraw Społecznych

KSS.411.4.6.2026

Pani
Agnieszka Karwat
Dyrektor Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Żyrardowie
ul. 1 Maja 60
96-300 Żyrardów

Wystąpienie pokontrolne

I/25/001

Organizacja i finansowanie turnusów rehabilitacyjnych przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Spraw Społecznych
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. +48 22 444 56 87, kss@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie[1], ul. 1 Maja 58, 96-300 Żyrardów

Kierownik jednostki kontrolowanej

Agnieszka Karwat, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Żyrardowie[2], od 6 lutego 2019 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb dotyczących dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
2. Opracowanie i stosowanie procedur kwalifikowania osób niepełnosprawnych do dofinansowania udziału w turnusach rehabilitacyjnych.
3. Przestrzeganie procedur dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
4. Prawidłowość przekazania organizatorom dofinansowania oraz skuteczność sprawowania nadzoru nad organizacjami i ośrodkami.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[3]

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Spraw Społecznych[4]

Kontrolerzy

Sonia Kubica, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/60/2025 z 17 października 2025 r.
Damian Zasada, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/75/2025 z 12 grudnia 2025 r. oraz upoważnienie do kontroli nr KSS/2/2026 z 2 stycznia 2026 r.

(akta kontroli tom 1, str. 1-7)

[1] Dalej: PCPR lub Centrum pomocy.
[2] Dalej: Dyrektor PCPR.
[3] Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.
[4] Do 31 grudnia Departament Spraw Społecznych i Rodziny.

II. Ocena ogólna[5] kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2023-2025 (do 30 czerwca) PCPR prawidłowo przekazywało organizatorom środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych. Jednostka rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami weryfikowała kompletność oraz prawidłowość formalną składanych wniosków o dofinansowanie. Wnioskodawcy byli w sposób terminowy i prawidłowy informowani o sposobie rozpatrzenia wniosków oraz o wysokości przyznanego dofinansowania, a decyzje odmowne wydawane przez PCPR zawierały uzasadnienie. PCPR prawidłowo identyfikowało oraz analizowało potrzeby w zakresie dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, a w przypadkach przekroczenia ustawowego progu dochodowego właściwie stosowało mechanizm obniżania kwoty dofinansowania. Jednostka prowadziła monitoring oraz analizę zapotrzebowania na środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych[6] niezbędne do realizacji zadania w roku bieżącym. Informacje dotyczące zasad przyznawania dofinansowania, stosowanych kryteriów oraz wysokości dofinansowania zostały podane do publicznej wiadomości w sposób prawidłowy – zarówno na stronie internetowej PCPR, jak i na tablicy informacyjnej w siedzibie jednostki. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że Zespół oceniający wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych[7] ze środków PFRON przyjął i stosował zasady postępowania niezgodne z § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych[8]. Ponadto w protokołach z posiedzeń Zespołów ujmowano wyłącznie imiona i nazwiska uczestników oraz skróty jednostek, które reprezentowali, bez wskazania zajmowanych przez nich stanowisk służbowych, co było niezgodne z postanowieniami zarządzeń Dyrektora PCPR określających skład osobowy Zespołów wraz ze wskazaniem stanowisk ich członków. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, sposób prowadzenia dokumentacji z posiedzeń Zespołów nie zapewniał możliwości rzetelnej weryfikacji, czy ich składy osobowe spełniały wymogi określone w zarządzeniach Dyrektora PCPR.

[5] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.
[6] Dalej: PFRON.
[7] Dalej: Zespół.
[8] Dz.U. Nr 230, poz. 1694, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie turnusów rehabilitacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[9] kontrolowanej działalności

1. Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb dotyczących dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Opis stanu faktycznego

1.1. PCPR w Żyrardowie, realizując zadania z zakresu dofinansowań ze środków PFRON, w tym dotyczące uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w turnusach rehabilitacyjnych, prowadziło monitoring zapotrzebowania na realizację tych zadań. Monitoring odbywał się m.in. na podstawie rocznych sprawozdań z działalności PCPR oraz sprawozdań przekazywanych do PFRON. Sporządzane zestawienia umożliwiały porównanie danych z lat poprzednich z danymi roku bieżącego, co pozwalało na ocenę tendencji w zakresie realizacji poszczególnych zadań oraz poziomu ich finansowania. W okresie objętym kontrolą PCPR na bieżąco analizowało zapotrzebowanie na turnusy rehabilitacyjne w powiecie żyrardowskim, w oparciu o złożone wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

(akta kontroli tom 1, str. 343-363, 438-440)

PCPR opracowało projekt *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim na lata 2022-2026*[10], który został pozytywnie oceniony przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych[11] w Powiecie Żyrardowskim[12] oraz przyjęty przez Radę Powiatu Żyrardowskiego[13]. W punkcie 11 Programu pn*. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie - rehabilitacja społeczna*, wskazano ogólne zasady na jakich odbywają się turnusy rehabilitacyjne oraz przedstawiono dane dotyczące liczby osób, którym udzielono dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego z uwzględnieniem podziału na dzieci, dorosłych i opiekunów w latach 2018-2021. W Programie nie uwzględniono planu działań w kwestii rehabilitacji społecznej w formie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach.

(akta kontroli tom 1, str. 98-142, 585)

Od 2003 r. na terenie powiatu żyrardowskiego funkcjonowała Społeczna Rada, która inicjowała oraz opiniowała uchwały dotyczące podziału środków PFRON przekazanych samorządowi powiatowemu na podstawie algorytmu[14]. W okresie objętym kontrolą PCRP organizowało

---

[9] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

[10] Dalej: Program.

[11] Dalej: Społeczna Rada.

[12] Na podstawie opinii z 27 grudnia 2022 r. Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim dotycząca Uchwały Rady Powiatu w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim na lata 2022 – 2026.

[13] Na podstawie uchwały nr XLVII/261/22 Rady Powiatu Żyrardowskiego z 29 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Żyrardowskim na lata 2022-2026. Dalej: Rada Powiatu.

[14] Według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, ze zm.).

spotkania z członkami Społecznej Rady, na których opiniowano wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON.

W okresie objętym kontrolą PCPR, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy z Żyrardowie, opracowywało projekty uchwał w sprawie podziału środków z Funduszu. Projekty uchwał przekładało Radzie Powiatu, która nie dokonywała zmian wskazanych kwot podziału.

(akta kontroli tom 1, str. 41-97, 239-336, 440)

W okresie objętym kontrolą w powiecie żyrardowskim obowiązywała *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żyrardowskiego na lata 2021-2026*[15], w której nie zostały ujęte, wśród celów strategicznych i operacyjnych, działania z zakresu rehabilitacji społecznej w formie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych.

(akta kontroli tom 1, str. 184-342)

1.2. W latach 2023-2025 na dofinasowanie turnusów rehabilitacyjnych zaplanowano łącznie 1340 tys. zł, tj.: w 2023 r. – 400 tys. zł, w 2024 r. – 440 tys. zł i w 2025 r. – 500 tys. zł). Wydatkowano łącznie 997,4 tys. zł, tj. odpowiednio: 343,3 tys. zł (85,82%), 414,4 tys. zł (94,17%), 239,7 tys. zł (47,94% do 30 czerwca 2025 r.). Niższe niż planowe wydatkowanie środków w 2023 r. i 2024 r. wynikało z rezygnacji osób z udziału w turnusach rehabilitacyjnych. PCPR chcąc wykorzystać wszystkie środki z zakresu rehabilitacji społecznej dokonał przeniesień między zadaniami środków głównie na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, w których PCPR odmówił dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych po przesunięciu środków na inne zadania.

W okresie objętym kontrolą, środki pochodzące z PFRON stanowiły 100% środków przeznaczonych na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych i ich opiekunów.

(akta kontroli tom 1 str. 42-97, 430, 587-593, 607-608)

Wydatkowane środki na dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych nie były wystarczające na całkowite zaspokojenie potrzeb w tym zakresie. Brakująca kwota oszacowana na podstawie wniosków rozpatrzonych negatywnie ze względu na brak środków oraz zastosowania przez PCPR kryteriów dofinansowania zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, wynosiła łącznie 598,4 tys. zł, tj.: w 2023 r. – 233,0 tys. zł; w 2024 r. – 209,4 tys. zł; w 2025 r. (do 30 czerwca) – 156,0 tys. zł.
Dyrektor PCPR wyjaśniła, że Centrum pomocy podejmowało rozmowy z Starostwem Powiatowym w Żyrardowie[16] o pozyskaniu dodatkowych środków na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, jednak Starostwo nie dysponowało środkami, które mógłby przeznaczyć na ten cel.

(akta kontroli tom 1 str. 587-593)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

[15] Wprowadzona Uchwałą nr XXXIV/190/21 Rady Powiatu Żyrardowskiego z 14 grudnia 2021 r.
[16] Dalej: Starostwo.

Ocena cząstkowa

PCPR identyfikowało oraz analizowało potrzeby w zakresie dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, a także prowadziło monitoring wraz z analizą zapotrzebowania na środki finansowe PFRON, niezbędne do realizacji tego zadania w danym roku. Pomimo podejmowanych działań w zakresie identyfikacji potrzeb oraz zgłaszania zapotrzebowania na środki finansowe, PCPR nie było w stanie zapewnić dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych wszystkim osobom wymagającym wsparcia, z uwagi na niewystarczającą wysokość środków na realizację tego zadania.

2. Opracowanie i stosowanie procedur kwalifikowania osób niepełnosprawnych do dofinansowania udziału w turnusach rehabilitacyjnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Informacja o możliwości uzyskania dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych umieszczona była na stronie PCPR w zakładce dotyczącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych[17] oraz na tablicy informacyjnej zamieszczonej naprzeciwko wejścia głównego do budynku stanowiącego siedzibę PCPR. Na tablicy zamieszczono informacje dotyczące przyjętych w danym roku kryteriów dochodowych w zakresie przyznawania dofinansowania oraz kwot dofinansowania.

(akta kontroli tom 1 str. 373-375, 594-603)

W okresie objętym kontrolą Zespoły powoływane były na podstawie zarządzeń Dyrektora PCPR[18], które określały ich składy poprzez wskazanie stanowisk służbowych, bez imiennego wskazania osób. Zgodnie z ww. zarządzeniami w skład Zespołów wchodzili m.in. Dyrektor PCPR, członkowie Rady, kierownik zespołu ds. pomocy społecznej i działań na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz pracownicy realizujący zadania w tym zakresie.
W protokołach ze spotkań Zespołów wskazywano imiona i nazwiska uczestników oraz reprezentowane jednostki, nie podając jednak zajmowanych przez nich stanowisk służbowych. W rezultacie nie było możliwe zweryfikowanie czy skład Zespołów był zgodny z wymogami określonymi w zarządzeniach Dyrektora PCPR. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 1 str. 382-423)

W latach 2023-2025 stosowano zasady udzielania dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, określane corocznie w uchwałach Rady Powiatu w sprawie określenia zadań i podziału środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz szczegółowych zasad ich realizacji[19]. Uchwały te określały zadania i podział środków PFRON oraz

[17] https://pcpr-zyrardow.pl/, https://pcpr-zyrardow.pl/rehabilitacja-spoleczna/rehabilitacja-spoleczna-osob-niepelnosprawnych/
[18] Zarządzenia Dyrektora PCPR nr: 4/2025 z dnia 1 kwietnia 2025 r., 4/2024 z dnia 9 kwietnia 2024 r., 4/2023 z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opiniowania indywidualnych wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON.
[19] Uchwały w sprawie określenia zadań i podziału środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz szczegółowych zasad ich realizacji nr: L/271/23 z dnia 28 marca 2023 r., LXIII/329/24 z dnia 25 marca 2024 r., X/74/25 z dnia 20 marca 2025 r.

zasady przyznawania dofinansowań z zakresu rehabilitacji społecznej. Z uwagi na istotny niedobór środków Funduszu w relacji do zgłaszanych potrzeb, w uchwałach Rady Powiatu przyjęto zasadę corocznego obniżania wysokości dofinansowania o 20%.
Zgodnie z ww. uchwałami Dyrektor PCPR, powołała Zespół ds. opiniowania indywidualnych wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON, w tym dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. W latach objętych kontrolą na posiedzeniach Zespołu przyjęto ponadto następujące zasady przyznawania dofinansowania i pozytywnie zaopiniował wnioski: dzieci i młodzieży oraz osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem, które nigdy nie korzystały z tej formy wsparcia; osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem, które ostatni raz korzystały z uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym co najmniej trzy lata wcześniej; osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które ostatni raz były na turnusie dwa lata wcześniej. Ponadto w 2025 r. Zespół pozytywnie zaopiniował do dofinansowania wnioski części osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które ostatni raz były na turnusie w roku 2023.
Wprowadzenie powyższych zasad przez Zespół było niezgodne z wymogiem określonym w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli tom 1 str. 42-97, 511-515)

2.2. W okresie objętym kontrolą przyznawano dofinansowania rok po roku dzieciom do 16 roku życia oraz osobom niepełnosprawnym w wieku 16–24 lat, uczącym się i niepracującym, co skutkowało tym, że:
- w 2023 r. dofinansowanie przyznano 24 osobom, które skorzystały z dofinansowania również w 2022 r.
- w 2024 r. dofinansowanie przyznano 23 osobom, które skorzystały z dofinansowania również w 2023 r.
- w 2025 r. (do 30 czerwca) dofinansowanie przyznano 10 osobom, które skorzystały z dofinansowania również w 2024 r.

(akta kontroli tom 1, str. 594-599)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Protokoły z posiedzeń Zespołów ds. opiniowania wniosków sporządzane były w sposób uniemożliwiający stwierdzenie, czy brały w nich udział osoby wskazane w zarządzeniach Dyrektora PCPR określających ich składy. W konsekwencji prowadzona dokumentacja nie pozwalała na dokonanie należytej weryfikacji, czy składy Zespołów spełniały wymogi określone w zarządzeniach Dyrektora PCPR. Zdaniem NIK protokoły sporządzane były niezgodnie z zarządzeniami Dyrektora PCPR w sprawie powołania Zespołów ds. opiniowania indywidualnych wniosków osób z niepełnosprawnościami o dofinansowanie ze środków PFRON w zakresie dokumentowania danych niezbędnych do weryfikacji składu Zespołów.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że dla osób wchodzących w skład Zespołów identyfikacja poszczególnych członków była oczywista, gdyż na co dzień współpracują one ze sobą i znają zakres pełnionych funkcji. Z tego względu informacje dotyczące zajmowanych stanowisk nie były

ujmowane w protokołach. Jednocześnie Dyrektor PCPR zadeklarowała uzupełnienie brakujących danych oraz wskazała, że protokoły sporządzane z przyszłych posiedzeń Zespołów będą zawierały informacje o pełnionych funkcjach osób wchodzących w ich skład.

(akta kontroli tom 2, str. 268-269*)*

2. W latach 2023-2025 Centrum pomocy przyjęło jednocześnie zasadę obniżenia kwot dofinansowania o 20% oraz przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata, co było naruszeniem § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów. Zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów w przypadku znacznego niedoboru środków Funduszu w danym roku w stosunku do istniejących potrzeb w zakresie dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych oraz pobytu ich opiekunów, można obniżyć wysokość tego dofinansowania, nie więcej jednak niż o 20% kwot, albo przyjąć zasadę przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że ze względu na znaczący niedobór środków finansowych przyjęto rozwiązania umożliwiające objęcie dofinansowaniem możliwie największej liczby wniosków. Zastosowanie zasady obniżenia dofinansowania o 20% nie pozwalało jednak na udzielenie wsparcia wszystkim wnioskodawcom, w związku z czym Centrum pomocy było zobowiązane do dokonania wyboru wniosków, których realizacja była najbardziej uzasadniona. W konsekwencji w uchwałach Powiatu, poza przyjęciem zasady obniżenia dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych o 20%, zawarto również zapisy dotyczące powołania Zespołu opiniującego wnioski, którego zadaniem było wyłonienie wniosków o największej zasadności realizacji ze względów społecznych. Wskazała, że wysokość dostępnych środków finansowych nie umożliwiała objęcia dofinansowaniem wszystkich osób uprawnionych. Zastosowanie zasady wynikającej z § 6 ust. 3 ww. rozporządzenia, zgodnie z którą dofinansowanie tej samej dorosłej osoby z niepełnosprawnością może być przyznane raz na dwa lata, z uwagi na ograniczone środki finansowe, nie było możliwe.

(akta kontroli tom 2, str. 266-267*)*

Ocena cząstkowa

PCPR w prawidłowy sposób podało do wiadomości publicznej informacje dotyczące dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, w tym stosowanych kryteriów oraz wysokości dofinansowania, zarówno na stronie internetowej, jak i na tablicy informacyjnej w siedzibie jednostki. W latach 2023-2025 w zakresie zasad przyznawania dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON Centrum przyjęło jednocześnie zasadę obniżenia kwot dofinansowania o 20% oraz przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie niepełnosprawnej raz na dwa lata, co było naruszeniem § 6 ust. 3 rozporządzenia ws. turnusów. Ponadto dokumentacja dotycząca prac Zespołów opiniujących wnioski była prowadzona niezgodnie z zarządzeniami Dyrektora PCPR, co uniemożliwiało weryfikację zgodności ich składów z ww. zarządzeniami.

3. Przestrzeganie procedur dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2023-2025 (do 30 czerwca) do PCPR wpłynęło łącznie 956 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, w tym 949 wniosków w wersji papierowej oraz osiem wniosków w wersji elektronicznej za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia[20], 659 wniosków zostało rozpatrzone pozytywnie[21]. Osoby niepełnosprawne, którym wypłacono dofinansowanie skorzystały głównie z turnusów rehabilitacyjnych usprawniająco-rekreacyjnych (459 osób)[22]. Cztery osoby skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych nauki niezależnego funkcjonowania z niepełnosprawnością.

(akta kontroli tom 1 str. 428-432)

W okresie objętym kontrolą PCPR rozpatrzył negatywnie 297 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych[23]. Negatywnie rozpatrzone wnioski wynikały z braku środków finansowych przeznaczonych na to zadanie. Decyzja o odmowie zawierała rzetelne uzasadnienie.

Badaniem objęto 60 z 297 (20,2%) negatywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych[24]. Stwierdzono, że:

- wszystkie wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych spełniały warunki formalne wynikające z § 5 ust. 4-6 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych;
- wszystkie wnioski zostały złożone przez osoby uprawnione oraz były kompletne;
- wszystkie wnioski zostały rozpatrzone negatywnie z powodu wyczerpania środków PFRON na to zadanie;
- prawidłowo oraz terminowo poinformowano wnioskodawców o sposobie rozpatrzenia wniosków.

[20] W 2023 r. wpłynęło 352 wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, w tym 349 w wersji papierowej oraz trzy w wersji elektronicznej. W 2024 r. wpłynęły 322 wnioski, w tym 320 w wersji papierowej oraz dwa w wersji elektronicznej. Do 30 czerwca 2025 r. wpłynęły 283 wnioski, w tym 280 w wersji papierowej oraz trzy w wersji elektronicznej.

[21] W 2023 r. rozpatrzono pozytywnie 215 wniosków, w 2024 r. rozpatrzono pozytywnie 222 wnioski oraz w pierwszym półroczu 2025 r. rozpatrzono pozytywnie 222 wnioski.

[22] Różnicę w liczbie 196 stanowili opiekunowie, którym wypłacono dofinansowanie.

[23] W 2023 r. negatywnie rozpatrzono 137 wniosków, w 2024 r. negatywnie rozpatrzono 99 wniosków, do 30 czerwca 2025 r. negatywnie rozpatrzono 61 wniosków.

[24] Badaniem objęto 28 wniosków z 2023 r., 20 wniosków z 2024 r. oraz 12 wniosków negatywnie rozpatrzonych do 30 czerwca 2025 r. Próbę dla 2023 r. wybrano z zestawienia pn.: „Rejestr wniosków 2023 r., z uwzględnieniem odmów" o numerach porządkowych w rejestrze: 3,7,15,21,25,33,35,37,41,53,114,120,122,124,128,165,167,174,176,177,180,188,200,202,209,284,286,291. Próbę dla 2024 r. wybrano z zestawienia pn.: „Rejestr wniosków 2024 r., z uwzględnieniem odmów" o numerach porządkowych rejestrze: 94,95,135,138,141,142,160,172,201,209,239,243,245,265,270,279,291,296,299,308. Próbę dla 2025 r. wybrano z zestawienia pn.: „Rejestr wniosków do 30.06.2025 r., z uwzględnieniem odmów" o numerach porządkowych w rejestrze: 5,78,88,92,95,118,219,231,234,239,248,260.

Badaniem objęto 60 z 659 (9,1%) pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych[25]. Stwierdzono, że:

- w każdym przypadku wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych zostały złożone przez osoby uprawnione oraz były kompletne i spełniały kryteria formalne;
- W 58 z 60 objętych kontrolą przypadków rozpatrzenie wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych nastąpiło po upływie 30-dniowego terminu, o którym mowa w § 5 ust. 8 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Najdłuższy czas rozpatrzenia wniosku wyniósł 68 dni. Opóźnienia te wynikały z braku środków finansowych, którymi PCPR nie dysponował na początku roku budżetowego. W związku z powyższym PCPR każdorazowo informował wnioskodawców, w formie pisemnej, o wydłużeniu terminu rozpatrzenia wniosków do czasu uzyskania informacji o wysokości środków PFRON, co było potwierdzane podpisami osób składających wnioski. Rozpatrywanie wniosków oraz ustalanie wysokości dofinansowania następowało po podjęciu przez Radę Powiatu uchwały w sprawie podziału środków PFRON wraz z planem finansowym na dany rok.
- przy rozpatrzeniu wniosków brał udział pracownik socjalny, który na podstawie wniosku wraz ze złożonymi załącznikami oceniał sytuację społeczną osoby niepełnosprawnej i jej potrzeby w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, stosownie do § 5 ust. 10 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Pracownik socjalny z dokonania tej czynności nie sporządzał dokumentu/notatki służbowej.
- wysokość przyznanego dofinansowania osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom była prawidłowa;
- w każdym przypadku terminowo i prawidłowo powiadomiono wnioskodawców o przyznanym dofinansowaniu i jego wysokości, stosownie do § 5 ust. 14 i 15 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych;
- w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki opisane w § 5 ust. 9 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, tj. Centrum pomocy nie powzięło wątpliwości w sprawie przyznanego dofinansowania, w szczególności co do wysokości dochodu i liczby osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, mające wpływ na przyznane dofinansowanie;

(akta kontroli tom 1 str. 611-620)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

PCPR rzetelnie i prawidłowo weryfikowało kompletność oraz poprawność składanych wniosków, właściwie ustalało wysokość przyznawanego dofinansowania oraz terminowo informowało wnioskodawców o sposobie ich rozpatrzenia, a decyzje odmowne były należycie uzasadnione. Jednocześnie w 49 przypadkach rozpatrzenie wniosków o dofinansowanie uczestnictwa

[25] Badaniem objęto 20 wniosków z 2023 r., wybranych z zestawienia pn.: „Turnusy rehabilitacyjne okres 2023.01.01-2023.12.31" o numerach porządkowych w rejestrze: 2,5,10,16,20, 25,49,121,131,155,157,160,166,168,171,172,181,198,201,217, Badaniem objęto 20 wniosków z 2024 r., wybranych z zestawienia pn.: „Turnusy rehabilitacyjne okres 2024.01.01-2024.12.31" o numerach porządkowych w rejestrze: 3,5,10,14,26,29,44,45,47,69,76,77,83,85,165,167,196,214,222,307 Badaniem objęto 20 wniosków z 2025 r., wybranych z zestawienia pn.: „Turnusy rehabilitacyjne okres 2024.01.01-2024.06.30" o numerach porządkowych w rejestrze: 10,14,16,19,24,25,28,31,35.45,70,84,87,98,191,198,211,214,215,232.

w turnusach rehabilitacyjnych nastąpiło po upływie terminu określonego w § 5 ust. 8 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Opóźnienia te były następstwem wydłużonego terminu przekazania środków finansowych przez PFRON o czym informowano wnioskodawców.

4. Prawidłowość przekazania organizatorom dofinansowania oraz skuteczność sprawowania nadzoru nad organizatorami i ośrodkami

Opis stanu faktycznego

4.1. Badaniem objęto 60 pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, wybranych w sposób losowy[26]. Stwierdzono, że:

- każdorazowo pracownik PCPR przy rozpatrywaniu wniosku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych weryfikował i sprawdzał aktualność wpisu organizatorów i ośrodków w portalu Emp@tia. Pracownik PCPR nie sporządzał z dokonania tej czynności dokumentu, ale odnotowywał fakt sprawdzenia na wniosku.
- w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, w których wezwano wnioskodawcę do zmiany organizatora i ośrodka podanych w informacji o wyborze turnusu rehabilitacyjnego[27];
- organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych przekazywali do PCPR oświadczenia zawierające potwierdzenie możliwości uczestnictwa danej osoby niepełnosprawnej w wybranym przez nią turnusie z zachowaniem terminu określonego w § 8 ust. 5 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, tj. nie później niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia tego turnusu. Dyrektor PCPR wyjaśniła, że w celu dochowania wskazanego terminu pracownik Centrum kontaktował się telefonicznie z organizatorem turnusu, ustalając, czy oświadczenie zostało wysłane, oraz przypominając o obowiązku jego terminowego przekazania do PCPR. W sporadycznych przypadkach podejmowano również kontakt drogą elektroniczną. Wskazała jednocześnie, że występowały przypadki niedotrzymania przez organizatorów turnusów terminu przekazania oświadczeń jednak PCPR nie posiada instrumentów umożliwiających skuteczne zdyscyplinowanie organizatorów w tym zakresie. Podkreśliła, że jedynym możliwym działaniem byłaby odmowa dokonania płatności za dany turnus, co w ocenie Dyrektora PCPR skutkowałoby negatywnymi konsekwencjami dla wnioskodawcy, niezależnymi od jego działań.

Centrum pomocy prawidłowo dokonywało rozliczenia przekazanego dofinansowania, stosownie do § 8 ust. 8 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, organizatorzy terminowo przekazywali do Centrum pomocy informację o przebiegu turnusu, sporządzone odrębnie dla każdego uczestnika turnusu rehabilitacyjnego.

PCPR nie dysponowało rachunkiem bankowym, z którego przekazywane były środki finansowe na rzecz organizatorów turnusów rehabilitacyjnych. Przelewy realizowane były przez Starostwo. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku PCPR przekazywało do Starostwa polecenie dokonania wypłaty środków z prawidłowo określoną kwotą dofinansowania.
Stwierdzono, że w 6 z 60 objętych kontrolą przypadków PCPR przekazał do Starostwa polecenie dokonania wypłaty środków w czasie uniemożliwiającym dotrzymanie przez Starostwo terminu

[26] Po 20 wniosków z każdego roku objętego kontrolą złożonych w wersji papierowej.
[27] § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych.

określonego w § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli tom 2, str. 72-75)

W okresie objętym kontrolą wystąpiło 11 przypadków otrzymania od organizatora zwrotu przekazanych środków, o których mowa w art. 10e ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych[28], w związku z wystąpieniem przypadków opisanych w § 12 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych w łącznej kwocie 22,0 tys. zł.[29]

(akta kontroli tom 2, str. 202-226)

4.2. W latach 2023-2025 (do 30 czerwca) na terenie właściwości Centrum pomocy nie znajdował się żaden organizator i ośrodek uprawniony do realizacji turnusów rehabilitacyjnych.

(akta kontroli tom 1, str. 461-466)

W latach objętych kontrolą do PCPR nie wpłynęły żadne skargi dotyczące organizatorów i ośrodków uprawionych do realizacji turnusów rehabilitacyjnych.

(akta kontroli tom 1, str. 436-440)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość: W okresie objętym kontrolą rachunkiem bankowym przeznaczonym do realizacji wypłat dofinansowań na rzecz organizatorów turnusów rehabilitacyjnych dysponowało Starostwo. PCPR, po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym oraz otrzymaniu oświadczenia organizatora turnusu zawierającego potwierdzenie możliwości uczestniczenia danej osoby niepełnosprawnej w wybranym przez nią turnusie, przekazywało do Starostwa dyspozycję wypłaty środków.

Stwierdzono, że w sześciu spośród 60 objętych badaniem przypadków dyspozycje te były przekazywane w terminach uniemożliwiających zachowanie przez Starostwo siedmiodniowego terminu przekazania środków od dnia otrzymania oświadczenia organizatora turnusu, o którym mowa w § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. W konsekwencji środki finansowe były przekazywane organizatorom turnusów z opóźnieniem wynoszącym od dwóch do 14 dni. W opinii NIK wskazane działanie PCPR było działaniem nierzetelnym.

Dyrektor PCPR wyjaśniła, że na niedotrzymanie terminu wpływ miał czynnik ludzki i duże obciążenie pracą.

Ocena cząstkowa

Działania PCPR w zakresie przekazywania dyspozycji wypłaty środków finansowych były nierzetelne, gdyż uniemożliwiały zachowanie przez Starostwo wymogów określonych w § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych. Centrum pomocy każdorazowo

[28] Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

[29] W 2023 r. dokonano czterech zwrotów środków przez organizatora w łącznej kwocie 7,3 tys. zł, w 2024 r., dokonano siedmiu zwrotów na kwotę 14,9 tys. zł, w 2025 (I półrocze) nie dokonano żadnego zwrotu środków.

weryfikowało aktualność wpisów organizatorów oraz ośrodków turnusów rehabilitacyjnych w portalu Emp@tia, co pozostawało w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa. Rozliczenie przekazanego dofinansowania było dokonywane w sposób prawidłowy i zgodny z obowiązującymi regulacjami.

IV. Uwagi i Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski i uwagi:

Uwaga

NIK zwraca uwagę na konieczność przekazywania przez PCPR dyspozycji wypłaty środków w sposób umożliwiający Starostwu Powiatowemu ich terminowe realizowanie.

Wniosek

Umieszczanie w protokołach posiedzeń, Zespołów oceniających wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, informacji o pełnionych funkcjach osób wchodzących w ich skład.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, dnia 6 lutego 2026 r.

Kontroler

Główny specjalista kontroli państwowej

Damian Zasada

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Spraw Społecznych
Dyrektor

p.o. Konrad Kostępski

/podpisano elektronicznie/